

Statens Planteavlsforsøg
Meddelelse nr. 1617
83. årgang
3. september 1981
Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Landbrugscentret, Statens Forsøgsstation, Ledreborg Allé 100, 4000 Roskilde

Såtid for italiensk og almindelig rajgræs til frøavl

Anton Nordestgaard

Ved etablering af en frøafgrøde af italiensk eller almindelig rajgræs må det anses for sikrest at foretage udlæg om foråret i en stivstrået og tyndtsået bygafgrøde.

For italiensk rajgræs kan der i nogle år opnås lige så høje frøudbytter ved såning tidligst muligt efter byghøst og senest i begyndelsen af september.

For almindelig rajgræs kan der også opnås tilfredsstillende resultat ved såning efter byghøst. Middeltidlige og antagelig også tidlige sorter bør i så fald sås inden udgangen af august og sildige sorter helst i midten af august.

Ved såning efter kornhøst kan der i nogle år blive problemer med at opnå et godt såbed.

Indledning

Ved Statens Forsøgsstation, Roskilde, gennemførtes i 1974–80 forsøg med forskellige såtider i italiensk og almindelig rajgræs til frøavl efter følgende plan:

1. Såning i dæksæd, byg om foråret
2. Såning uden dæksæd d. 15. august
3. Såning uden dæksæd d. 25. august
4. Såning uden dæksæd d. 5. september
5. Såning uden dæksæd d. 15. september

Forsøgene gennemførtes med 2–3 gentagelser. I forsøgene deltog den diploide sort af italiensk rajgræs Prima Roskilde, den middeltidlige rajgræssort Dux Øtofte og den sildige rajgræssort Vigor. I de 3 sidste forsøgsår 1978–80 deltog desuden den tetraploide italiensk rajgræs Gero Øtofte.

Som dæksæd for led 1 og forfrugt for led 2–5 anvendtes Mona byg. Straks efter byghøst og fjernelse af halmen blev jorden fræset. Forud for hver såning tilberedtes jorden med let harvning og tromling. Der blev af alle sorter og ved alle såtider anvendt 8 kg udsæd pr. ha og 12 cm rækkeafstand. I et par år fremspirede frøgræsset samtidigt i led 2 og 3 på grund af et meget tørt såbed midt i august. Forsøgene gødedes med ca. 30 kg kvælstof sidst i september og ca. 100 kg kvælstof i marts eller først i april. Italiensk rajgræs og især den storfrøede sort Gero blev i 1978 og 1979 angrebet af duer før skårlægningen og især under vejringen på skår. Angrebene forårsagede et stort frøspild hos Gero og et mindre hos Prima. Der høstes kun frø i et år pr. udlæg.

Tabel 1. Frøudbytte, antal frøbærende skud pr. m², frøvægt og karakter¹⁾ for lejesæd.

	Antal forsøg	1	2	Led 3	4	5	LSD
Gns. sådato		21/4	16/8	25/8	6/9	16/9	
		Frøudbytte, hkg pr. ha (12% vand og 100% renhed)					
Ital. rajgræs Gero	3	16,0	13,9	14,1	13,9	10,8	(2,4)
Ital. rajgræs Prima	7	15,4	14,6	14,8	14,2	11,4	(1,1)
Alm. rajgræs Dux	7	15,8	14,5	14,9	14,0	11,5	(1,1)
Alm. rajgræs Vigor	7	15,1	12,7	12,4	11,7	9,4	(1,3)
		Antal frøstængler pr. m ²					
Ital. rajgræs Gero	3	1099	1091	1009	997	884	(-)
Ital. rajgræs Prima	7	1494	1496	1418	1457	1357	(-)
Alm. rajgræs Dux	7	2711	2739	2754	2526	2285	(229)
Alm. rajgræs Vigor	7	3079	2996	2942	2717	2396	(356)
		Frøvægt, mg					
Ital. rajgræs Gero	3	4,07	4,34	4,34	4,32	4,09	(0,20)
Ital. rajgræs Prima	7	1,98	2,03	2,05	2,06	1,96	(0,08)
Alm. rajgræs Dux	7	1,69	1,69	1,67	1,67	1,65	(-)
Alm. rajgræs Vigor	7	1,32	1,30	1,27	1,26	1,23	(0,05)
		Karakter ¹⁾ for lejesæd ved høst					
Ital. rajgræs Gero	3	5,7	2,7	2,3	2,2	1,3	(1,5)
Ital. rajgræs Prima	7	7,4	5,3	5,2	4,1	2,4	(1,3)
Alm. rajgræs Dux	7	8,8	7,6	7,1	6,0	5,1	(0,9)
Alm. rajgræs Vigor	7	7,8	5,3	4,8	3,5	2,7	(1,4)

¹⁾ 0-10, 0 = ingen lejesæd, 10 = helt i leje

Forsøgsresultater

Som gennemsnit af alle forsøg er i tabel 1 vist sådato, frøudbytter, antal frøstængler, frøvægt og karakter for lejebiløjelighed ved høst.

På grund af fugleangrebet under vejringen på skår er de anførte frøudbytter for Gero meget usikre. Forskellene mellem udlæg i dæksæd led 1 og led 2, 3 og 4 er ikke statistisk sikre og må regnes for tilfældige. Kun sidste såtid kan betragtes som dårligere end udlæg i dæksæd.

Udbytteforholdene mellem de enkelte såtider varierede noget fra forsøg til forsøg hos alle sorter. I de 2 første forsøgsår opnåedes hos italiensk rajgræs Prima det bedste resultat ved udlæg i dæksæd, men i de 5 sidste forsøgsår lige så godt resultat ved såning i august uden dækafgrøde som ved udlæg i dæksæd om foråret. Der var hos Prima ikke stor forskel på frøudbytte efter såning den 15. august, 25. august eller 5. september.

Først ved at udskyde såningen til den 15. september skete det er betydeligt fald. I gennemsnit af alle forsøg gav udlæg i dæksæd dog lidt

større frøudbytte end såning i august eller september.

Bortset fra forsøgene i 1980 gav udlæg i dæksæd det bedste resultat hos rajgræssorterne Dux og Vigor. Forskellen i frøudbyttet mellem udlæg i dæksæd og såning i august var hos Dux ikke ret stor, men noget større hos Vigor. Hos Dux var der et fald i frøudbyttet ved at udsætte såningen fra den 25. august til 5. september. Hos Vigor var der allerede et mindre fald ved at ændre såtiden fra den 15. til 25. august.

Gennemsnitsresultaterne fra optællingerne af frøstængler viser, at antallet af disse var uafhængigt af, om frøgræsset var sået om foråret i dæksæd eller i august. Der var et fald i antallet ved sidste såtid, som dog ikke var statistisk sikkert hos italiensk rajgræs.

Hos de 2 sorter af italiensk rajgræs var frøvægten større efter såning i august og først i september end efter udlæg i dæksæd. Hos Gero var denne forøgelse af frøvægten endog ret betydelig. Ved at udsætte såningen til den 15.

september faldt frøvægten til ca. samme niveau som ved udlæg i dæksæd. Hos de 2 rajgræssorter Dux og Vigor var frøvægten stort set ens efter udlæg i dæksæd og efter såning i midten af august. Ved senere såning skete der et fald i frøvægten, som dog ikke var statistisk sikkert hos Dux.

Af lejesædskaraktererne ses, at en udsættelse af såtidspunktet hos alle sorter medførte aftagende tilbøjelighed til lejesæd.

I vinteren 1979-80 var der et svagt angreb af sneskimmel i forsøget. Angrebet var hos alle sorter mest udbredt i frøgræsset udlagt i dæksæd. I parceller sået i august-september var der hos Gero og Vigor praktisk taget intet angreb og hos

Prima og Dux et meget svagt angreb, som aftog med udsættelsen af såtiden.

Det blev iagttaget i forsøgene, at tilbøjeligheden til dannelse af golde skud i frøavlsåret og dermed gennemgroningen af bundgræs før høst i liggende frøgræs var tiltagende ved udsættelse af såtidspunktet. Ligeledes blev det også iagttaget, at frøgræssets konkurrenceevne over for frøukrudt var aftagende ved udsættelse af såtidspunktet. Dette vil næppe have større betydning i praktisk frøavl, da disse frøgræsarter tåler anvendelse af effektive kemiske midler til ukrudtsbekæmpelse.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1981 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

Trykt i 7.000 eksemplarer.